

Қ.А.Яссауи атындағы қазақ – түрік университеті

СӨЖ

Тақырыбы: **Илік заттар. Тітіркендіруші заттар.
Қапталғыш заттар, адсорбциялаушы заттар.**

Тапсырған: **Бекташева Д.Д**
Қабылдаған: **Байзақова Б.Ү**

Жоспар

I. Кіріспе

II. Негізгі бөлім.

1. Нейротропты дәрілер.
2. Бырыстыратын заттар.
3. Тітіркендіруші дәрілер.
4. Адсорбциялық заттар

III. Қорытынды

IV. Пайдаланылған әдебиеттер.

Кіріспе

Фармакология (грек. pharmakon — дәрі және logos — ілім) — адам организміне әр түрлі дәрілік және биологиялық белсенді заттардың тигізетін әсерін зерттейтін, сондай-ақ дәрі-дәрмектің жаңа түрлерін іздеп табуды қарастыратын ғылым. Фармакологияда организмге дәрілік заттардың әсерін жануарларға әр түрлі әдістермен (мысалы, физиол., биохим., гистол., т.б.) жасалынған тәжірибелер негізінде анықтайды. Жалпы және жеке, медицина және ветеринар. Фармакология болып бөлінеді. Фармакология дәрілік заттардың денеге сіңуі, таралуы, органдар мен тіндерде жинақталуы, өзгеруі (фармокол. кинетика), олардың әсер етуіндегі биохим. механизмдер (фармокол. динамика), дәрілік препараттарды клиника жағдайында зерттеу (клиник. Фармакология), дәрілік заттардың сау және ауру организмге әсерін, биол. тасымалдануын, органдардан шығарылуын салыстырмалы түрде зерттеу (клиник.-кинетик. Фармокология) бағыттарында дамып келеді. **Жеке фармокология-дәрілік** заттардың белгілі бір тобының және практикалық медицинада қолданатын аса маңызды препараттардың фармакодинамикасының ерекшеліктеріне арналған бөлім.

Негізгі бөлім:

1. Нейротропты дәрілер

Жеке фармакологияның айтарлықтай тарауы ағзаның қызметін жүйкелік реттелуіне әсер ететін дәрілік заттарға арналады. Осындай заттардың көмегімен ОЖЖ-нің әр түрлі деңгейінде, сонымен қатар шеткерлік жүйкенің афферентті және эфферентті жолдарына қозудың берілуіне ықпал жасауға болады.

Орталық жүйкежүйесіне әсер етуіне байланысты олар ОЖЖ-нің қызметін **ынталандыратын** (қоздыратын) және **төмендететін** дәрілік заттарға жіктеледі:

Қоздыратын топқа: аналептиктер, адаптогендер, психолептиктер: психокуаттандырғыштар, антидепрессанттар, ноотроптар жатады.

Тыныштандыратын топқа: нейролептиктер, транквилизаторлар, тыныштандыратын заттар, анальгитиктер, наркозға арналған дәрілер, ұйықтататын дәрілер.

Бырыстыратын заттар – әсері жергілікті қабынуға қарсы препараттарға жатады.

Оларды шырышты қабаттардың және терінің қабыну үрдістерін емдеу үшін қолданады. Бұл препараттарды енгізген жер жасушадан тыс сұйықтықтың, шырыштың, экссудтың, жасуша бетінің коллоидтарының тығыздалуы байқалады. Осылай пайда болған қабық сезімтал жүйке ұштарын тітіркенуден сақтайды және ауырсыну сезімі төмендейді.

Сонымен қатар жергілікті тамырлардың тарылуын, олардың өткізгіштігінің төмендеуін, экссудтың азаюын, сонымен қатар ферменттердің ыдырауын шақырады. Осы көріністердің барлығы қабыну үрдістерінің дамуынакедергі жасайды.

Бырыстырғыш заттар келесі топтарға бөлінеді:

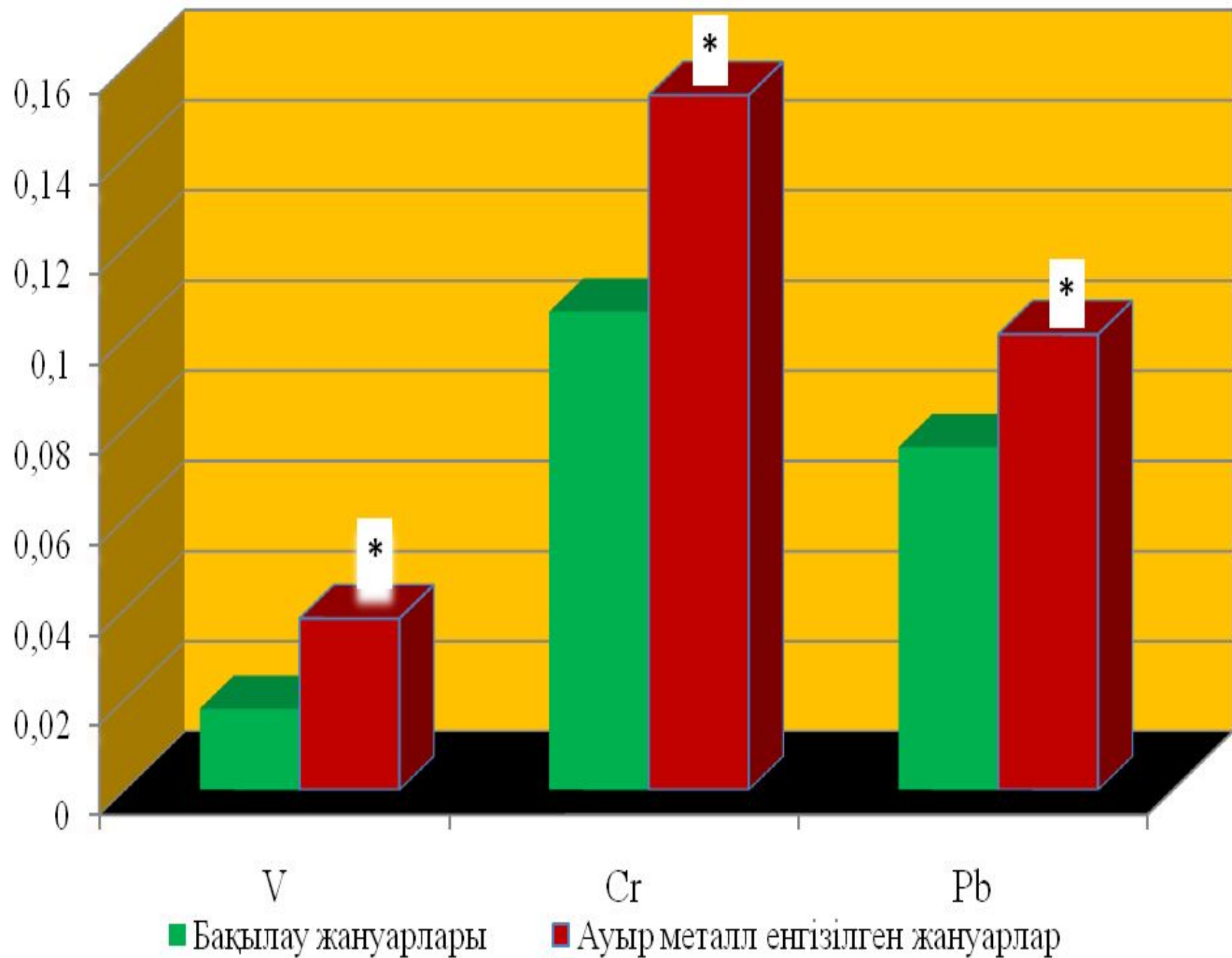
А) Органикалық

Тамин   Емен қабығының қайнатпасы

Б) Бейорганикалық

Қорғасын ацетаты	Висмуттың негізгі нитраты	Ашудас
Мырыш тотығы	Мырыш сульфаты	Мыс сульфаты
Күміс нитраты		

Тітіркендіретін дәрілер

Берілген тарауда терімен шырышты қабаттардың сезімтал жүйке ұштарын таңдамалы тітірккендіретін және қоршаған ұлпаларды зақымдайтын заттар қаралып отыр. Бұл кезде пайда болған рефлексстер түрлі патологиялық жағдайларды емдеуде пайдалы болуы мүмкін. Тітіркендіретін заттар, сезімтал жүйкенің реттелмеген тербелісін тудыра отырып, жергілікті тітіркендіретін әсер тудырады. Соның нәтижесінде қан тамырларының жүруі жақсарып, ауру әлсірейді. Бұл топтағы дәрілік құралдар үшін жергілікті , рефлекторлы және нейрогуморальды әсерлер тән.

Повторная оценка состояния через 1–2 ч

Хороший ответ на лечение в пределах 1–2 ч	Неполный ответ на лечение в пределах 1–2 ч	Неудовлетворительный ответ на лечение в пределах 1 ч
<ul style="list-style-type: none"> • Улучшение сохраняется в течение 60 мин после последнего введения препаратов. • Физикальное обследование: норма — нет дистресса. • ПСВ >70%; • SatO₂ >90% (у детей — 95%) 	<ul style="list-style-type: none"> • Наличие факторов риска угрожающей жизни БА. • Физикальное обследование: симптомы от слабо выраженных до умеренных. • ПСВ <60%. • SatO₂ не улучшается 	<ul style="list-style-type: none"> • Наличие факторов риска угрожающей жизни БА. • Физикальное обследование: симптомы резко выражены, сонливость, спутанность сознания. • ПСВ <30%. • PaCO₂ >45 мм рт. ст. • PaO₂ <60 мм рт. ст.
<p>Улучшение</p>	<p>Перевод в отделение неотложной помощи</p>	<p>Перевод в отделение реанимации/интенсивной терапии</p>
<p>Критерии выписки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ПСВ >60% от должного или наилучшего индивидуального значения. • Сохранение эффекта при проведении пероральной или ингаляционной терапии 	<ul style="list-style-type: none"> • Кислород. • Ингаляционный β₂-АМ + ингаляционный холиноблокатор. • Системный ГК. • Внутривенное введение магния сульфата (2 г за 20 мин). • Мониторинг ПСВ, SatO₂, пульса 	<ul style="list-style-type: none"> • Кислород. • Ингаляционный β₂-АМ + ингаляционный холиноблокатор. • Внутривенно ГК. • Возможно внутривенно введение β₂-АМ. • Возможно внутривенно введение теофиллина. • Возможна интубация и ИВЛ

Сорбция

```
graph TD; A[Сорбция] --> B[Адсорбция физическая]; A --> C[Адсорбция химическая (хемосорбция)];
```

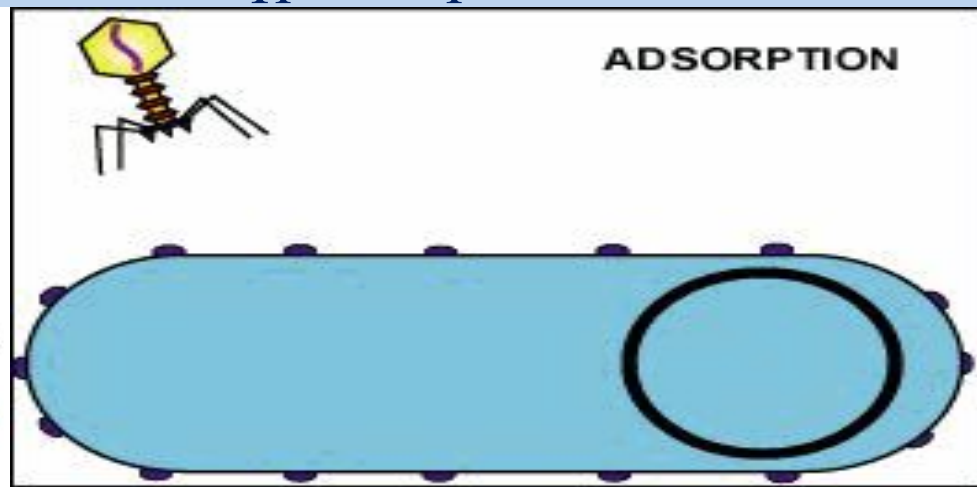
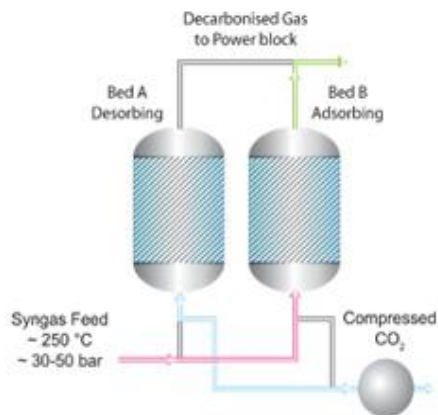
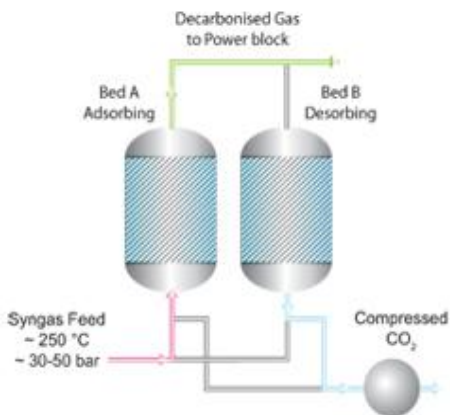
Адсорбция физическая

- молекулы сохраняют свою индивидуальность
- обратима
- уменьшается с ростом температуры
- количество теплоты $Q \approx 25$ кДж/моль

Адсорбция химическая (хемосорбция)

- молекулы теряют свою индивидуальность
- необратима
- увеличивается с ростом температуры
- количество теплоты превышает 80 кДж/моль

Адсорбциялық заттар (сорып алушы)- суда ерімейтін, тіндерді тітіркендірмейтін және адсорбциялайтын беткейі үлкен ұнтақ тәрізді инертті заттар. Теріге немесе шырышты қабаттарға қолданғанда олар химиялық қосылыстарды өзінің бетіне адсорбциялап, сезімтал жүйке ұштарын тітіркендіргеш әсерлерден қорғайды. Сонымен қатар адсорбциялаушы заттар тері бетін немесе шырышты қабаттарды жұқа қабатпен жаба отырып, сезімтал жүйке ұштарын тітіркендіргіш әсерлерден қорғайды. Сонымен қатар адсорбциялаушы заттар тері бетін немесе шырышты қабаттарды жұқа қабатпен жаба отырып, сезімтал жүйке ұштарын механикалық түрде қорғайды.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Орманов Н.Ж, Орманова Л.Н, «Фармакология», Шымкент-2010.
2. Харкеевич Д.А, «Фармакология»- Алматы 2004.
3. В.Н.Ярыгина, А.С.Меленьева «Клиническая гериатрия» 2007г.
4. <https://www.google.kz>
5. <http://kk.wikipedia.org/>